

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри фінансів
банківської справи та страхування

 доцент Драган О.О.
«26» листопада 2021 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**Фінансові інструменти забезпечення
соціально-відповідальної діяльності суб'єктів
господарювання агробізнесу
(за матеріалами ПрАТ «Птахофабрика «Україна»
Київської області)**

Виконала:

Нечипоренко Людмила Василівна

(підпис)

Керівник:

професор Варченко Ольга Миронівна

(підпис)

Рецензент:

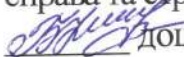
доцент Батажок Світлана Григорівна

(підпис)

Біла Церква – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Затверджую
Гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
 доцент Артімонова І.В.
« 17 » грудня 2020 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу магістра

Нечипоренко Людмилі Василівні

Тема: Фінансові інструменти забезпечення соціально-відповідальної діяльності суб'єктів господарювання агробізнесу

(за матеріалами ПрАТ «Птахофабрика «Україна» Київської області)

Затверджено наказом ректора № 6/3 від 25 січня 2021 року

Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані

- розкрити еволюцію відповідальності бізнесу в контексті сучасної теорії корпоративної соціальної відповідальності;
- визначити концептуальні засади розвитку корпоративної соціальної відповідальності;
- охарактеризувати організаційно-економічний механізм реалізації соціальної відповідальності підприємства;
- проаналізувати особливості соціально-відповідальної діяльності аграрного підприємства;
- розкрити специфіку визначення соціальної ціни виробництва в сільськогосподарських підприємствах;
- визначити особливості фінансового забезпечення формування соціальної відповідальності суб'єктів господарювання;
- обґрунтувати засади соціальної капіталізації підприємства на основі активізації соціально відповідальної діяльності;
- окреслити стратегічний підхід до формування соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектору економіки.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Затвердження теми	грудень 2020	грудень 2020
Огляд літератури	грудень 2020-січень 2021	грудень 2020-січень 2021
Методична частина	лютий-березень 2021	лютий-березень 2021
Дослідницька частина	квітень-липень 2021	квітень-липень 2021
Оформлення роботи	вересень 2021	вересень 2021
Перевірка на плагіат	жовтень 2021	жовтень 2021
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2021	листопад 2021
Подання на рецензування	листопад 2021	листопад 2021

Керівник кваліфікаційної роботи

професор Варченко О.М.

Здобувач

Нечипоренко Л.В.

Дата отримання завдання «17» грудня 2020 р.

РЕФЕРАТ

У роботі досліджено розвиток теорії та методології управління корпоративною соціальною відповідальністю та розроблено цілісну концепцію управління фінансовим механізмом активізації соціально-відповідальної діяльності суб'єктів господарювання.

Під час роботи використовувалися сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання: логічного узагальнення, аналізу, порівняння і синтезу; структурного, кореляційного, факторного аналізу, метод декомпозиції; експертних оцінок; графічні методи.

У кваліфікаційній роботі визначено концептуальні засади розвитку корпоративної соціальної відповідальності; охарактеризовано організаційно-економічний механізм реалізації соціальної відповідальності підприємства; проаналізовано особливості соціально-відповідальної діяльності аграрного підприємства; розкрито специфіку визначення соціальної ціни виробництва в сільськогосподарських підприємствах; визначено особливості фінансового забезпечення формування соціальної відповідальності суб'єктів господарювання; обґрунтовано засади соціальної капіталізації підприємства на основі активізації соціально відповідальної діяльності; окреслено стратегічний підхід до формування соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектору економіки.

Об'єктом дослідження є процеси реалізації соціальної відповідальності підприємств у сучасних економічних умовах.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та науково-практичні засади вдосконалення фінансового механізму активізації соціально-відповідальної діяльності підприємств.

Кваліфікаційна робота магістра складається з вступу, трьох розділів та висновків, переліку використаних джерел. Робота написана на 120 сторінках машинописного тексту, містить 18 рисунків, 11 таблиць, список використаної літератури складається з 58 найменувань.

Ключові слова: соціальна відповідальність бізнесу, корпоративна відповідальність, суспільна свідомість, форми соціальної відповідальності, сторони реалізації соціальної відповідальності.

ABSTRACT

The development of the theory and methodology of corporate social responsibility management is studied in the work and the integral concept of management of the financial mechanism of activation of socially responsible activity of business entities is developed.

During the work a set of general scientific and special methods of cognition was used: logical generalization, analysis, comparison and synthesis; structural, correlation, factor analysis, method of decomposition; expert assessments; graphic methods.

In the qualification work the conceptual bases of development of corporate social responsibility are defined; the organizational and economic mechanism of realization of social responsibility of the enterprise is characterized; features of socially responsible activity of the agrarian enterprise are analyzed; the specifics of determining the social price of production in agricultural enterprises are revealed; the peculiarities of financial support for the formation of social responsibility of business entities are determined; the principles of social capitalization of the enterprise on the basis of intensification of socially responsible activity are substantiated; outlines a strategic approach to the formation of social responsibility of the agricultural sector.

The object of research is the processes of realization of social responsibility of enterprises in modern economic conditions.

The subject of the research is theoretical-methodical and scientific-practical principles of improving the financial mechanism of activating socially responsible activity of enterprises.

The master's qualification work consists of an introduction, three sections and conclusions, a list of sources used. The work is written on 120 pages of typewritten text, contains 18 figures, 11 tables, the list of used literature consists of 58 items.

Key words: social responsibility of business, corporate responsibility, public consciousness, forms of social responsibility, aspects of realization of social responsibility.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНОЮ СОЦІАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	6
1.1. Еволюція відповідальності бізнесу як основа сучасної теорії корпоративної соціальної відповідальності	6
1.2. Концептуальні засади розвитку корпоративної соціальної відповідальності	17
1.3. Організаційно-економічний механізм реалізації соціальної відповідальності підприємства	47
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	49
2.1. Аналіз особливостей соціально-відповідальної діяльності аграрного підприємства	49
2.2. Визначення соціальної ціни виробництва в сільськогосподарських підприємствах	57
2.3. Фінансове забезпечення формування соціальної відповідальності суб'єктів господарювання	63
Висновки до розділу 2	73
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	76
3.1. Соціальна капіталізація підприємства на основі активізації соціально відповідальної діяльності	76
3.2. Стратегічний підхід до формування соціальної відповідальності суб'єктів аграрного сектору економіки	82
3.3. Соціальна звітність як інструмент інформаційного забезпечення соціальної відповідальності аграрних підприємств	90
Висновки до розділу 3	108
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	111
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	115

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко А. І. Соціальна відповідальність: теоретико-методологічний аспект аналізу. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Сер.: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. 2019. Вип.23. С. 133-135.
2. Коваленко Є. В. Еволюція відповідальності у бізнесі як відображення соціально-економічних процесів макрорівня. Вісник Одеського Національного університету. Сер.: Економіка. 2015. Т. 20. Вип. 1/2. С. 57-63.
3. Лункіна Т. І. Соціальна відповідальність в аграрному секторі економіки України : монографія, Дизайн і поліграфія, м. Миколаїв, 2018. 632 с.
4. Carroll A. B. A three-dimensional conceptual model of corporate performance // The Academy of Management Review. 1979. Vol. 4, No. 4. P. 500.
- DeSenzo D., Stephen P. Robbins, Susan L. Fundamentals of Human Resource Management. John Wiley & Sons. 2016. 436 p.
6. Коноваленко А. С. Оцінка рівня соціальної відповідальності малого і середнього підприємництва: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Донецьк, 2018. 20 с.
7. Саприкіна М. А. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: підручник. Київ: Фарбований лист, 2011. 480 с.
8. Супрун Н. А. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку. Економіка і прогнозування. 2009. № 3. С. 71-74.
9. Грицина Л. А. Механізм формування корпоративної соціальної відповідальності в управлінні підприємством: автореф. ... канд. екон. наук. Хмельницький: ХНУ, 2019. 20 с.
10. Коваленко Є. В. Організаційно-інституційні детермінанти управління корпоративною соціальною відповідальністю. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. №10. С.158-161.
11. Bowen H. R. Social Responsibilities of the Businessman. Harper & Row.

N.Y. 1953. 284 P.

12. Котлер Ф., Н. Лі. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства. Пер. з англ. Київ: Стандарт, 2005. 400 с.

13. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента, пер. с англ. Москва: Дело. 1997. 493 с.

14. Фридман М. Капитализм и свобода, пер. с англ. Москва: Новое издательство, 2006. 240 с.

15. Бержанір А. Л. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник підвищення ефективності сучасного бізнесу. Економіка і організація управління. 2014. Вип. 1-2. С. 43-47.

16. Лазоренко О., Колишко Р. Посібник із КСВ. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності. Київ: Енергія, 2008. 96 с.

17. Орлова Н. С., Харламова А. О. Концептуальні засади корпоративної соціальної відповідальності в Україні: монографія. Донецьк: Издательство, 2020. 250 с.

18. Ласукова А. С. Порівняльний аналіз моделей корпоративної соціальної відповідальності в банках світу. Вісник Запорізького національного університету. Сер.: Економічні науки. 2012. № 3(15). С. 181-188.

19. Котикова О. І. Моніторинг та оцінка сталості розвитку сільськогосподарського землекористування регіонів України // Економіка АПК. 2017. № 5. С. 24-32.

20. Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності : сайт. URL: <http://csr-ukraine.org>

21. Агрохолдинг «Мрія» : сайт. URL: <http://mriya.ua>

22. Бурковська А.В., Лункіна Т.І. Про необхідність удосконалення законодавчого регулювання корпоративної соціальної відповідальності в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. : Формування, механізм зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах (м. Тернопіль, 22-24

вересня, 2016 р.). Тернопіль, 2016. С. 200-202.

23. Sirenko N., Burkovskaya A., Lunkina T. Social responsibility as of the policy strategies of the agrarian sector development in Ukraine // Mechanisms of interaction between competitiveness and innovation in modern international economic relations : collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi, in 4 Vol. / ISMA University. Riga : «Landmark» SIA, 2017. Vol. 2. P. 169-178.

24. Березіна О. Ю. Кількісна оцінка соціальної відповідальності корпорацій. Вісник Української академії банківської справи. 2020. № 1. С. 97-101.

25. Комарова К. В., Ковальчук Н. В. Соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку бізнесу на підприємствах України. Інноваційна економіка. 2018. № 5-6. С. 25-30.

26. Україна 2030: Доктрина збалансованого розвитку. Видання друге. Львів: Кальварія, 2017. 164 с.

27. Дюк А. А. Засади формування соціальної відповідальності і визначення соціальної ціни виробництва в сільськогосподарських підприємствах. Економічний дискус. 2020. Вип. 2. С. 8-20.

28. Малік М. Й., Малік Л. М. Соціальна відповідальність підприємницьких структур як чинник розвитку сільських територій. Розвиток підприємництва і кооперації : інституціональний аспект: монографія. Київ: НПЦ «ІАЕ», 2016. 432 с.

29. Бурковська А. В., Лункіна Т. І., Корабахіна А. Ю. Вплив фінансової децентралізації на суспільно-економічний розвиток регіонів України // Актуальні проблеми економіки. 2016. № 11 (185). С. 230-237.

30. Світові моделі підтримки розвитку сільського господарства. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2012230-svitovimodeli-pidtrimki-silskogo-gospodarstva>

31. Продовольственная сельскохозяйственная организация объединенных наций. URL: <http://www.fao.org/organicag/oa-faq/oa-faq9/ru>

32. Ag Summit : website. URL: www.youthagsummit.com

33. Youth Entrepreneurship Incubator (YEI 2017-2019) // Інститут міста: офіційний сайт. URL: <http://city-institute.org/index.php/uk/proekty/146-yei-2017>
34. Аграрні розписки – ефективний шлях залучення коштів в агробізнес. URL: <http://agravery.com/uk/posts/author/show?slug=ak-finansuvatiukrainskih-silgospvirobnikiv-za-dopomogou-agrarnih-rozpisok>
35. Добрєва Н. Концептуальні основи формування соціальної політики в сучасних умовах функціонування економічної системи України // Ефективність державного управління : зб. наук. праць. 2015. Вип. 44. С. 73-79.
36. ВВП України : фінансовий портал Міністерства фінансів України URL: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp>
37. Попадюк О. В., Лучик О. І. Принципи та механізм соціальної відповідальності в умовах стратегічного управління підприємством. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 36. С. 235-246.
38. Кужель В. В. Методичний інструментарій системи соціальної відповідальності бізнесу агропродовольчої сфери. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2014. Вип. 6. С. 226-229.
39. Колот А. М., Ерішнова О. А., Берасименко О. О. Соціальна відповідальність: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2015. 519 с.
40. Колот А. М. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. Економічна теорія. 2017. №4. С. 5-26.
41. Камишнікова Е. В. Методологія стратегічного управління корпоративною соціальною відповідальністю: монографія. Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2020. 260 с.
42. Regulation (EC) No 1221/2009 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the voluntary participation by organizations in a Community eco-management and audit scheme (EMAS), repealing Regulation (EC) No 761/2001 and Commission Decisions 2001/681/EC and 2006/193/EC, 2009. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R1221&rid=6>

43. Державні закупівлі в Європейському Союзі: системи оцінки та засоби правового захисту / М. Трайбас та ін. ; пер. з англ. О. Мацак. Київ : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2008. 176 с.

44. КСВ сніданок «Звітність з КСВ» : нова Директива ЄС. Інтегрована звітність та GRI G4 рік потому. URL: csr-ukraine.org/article/ксов-сніданок-звітність-з-ксов-нова-дир

45. Нефінансова звітність в ЄС за 2017 рік. URL: <http://csrukraine.org/article/нефінансова-звітність-в-єс-за-2017-рік>

46. Нові Стандарти GRI для підготовки не фінансової звітності. URL: <http://csr-ukraine.org/event/seminar-new-gri-2017>

47. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1102 станом на 16.09.2016 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1102-2004-%D0%BF>

48. КСВ сніданок «Звітність з КСВ» : нова Директива ЄС. Інтегрована звітність та GRI G4 рік потому. URL: csr-ukraine.org/article/ксов-сніданок-звітність-з-ксов-нова-дир

49. Саприкіна М. Чи потрібна бізнесу і нам корпоративна соціальна відповідальність? URL: <http://www.slideshare.net/marynasaprykina/csr>

50. The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2015. URL: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2015/11/kpmg-internationalsurvey-of-corporate-responsibility-reporting-2015.html>

51. NON-IFRS информация в МСФО-отчетности: мнение профессионального сообщества // Все про МСФО. — 2015. — №9 (21). — С.28-31.

52. Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності сайт. URL: <http://csr-ukraine.org>

53. Презентовано шостий індекс прозорості і КСВ компаній українських підприємств // Центр Розвиток корпоративної соціальної відповідальності. URL: <http://csr-ukraine.org/article/transparency-index-2016-2>

54. Градюк Н. М. Сучасні моделі КСВ підприємств // Перспективные разработки науки и техники. Экономические науки. 2011. URL: http://www.rusnauka.com/22_PNR_2011/Economics/10_90610.doc.htm

55. Як українські компанії впроваджують цілі сталого розвитку – 2018. URL: <http://qps.ru/tA6aW>

56. Три «П» звітності зі сталого розвитку: проблеми, перспективи, переваги. URL: <http://eizvestia.com/uk/ekonomika-ukr/full/488-tri-pzvitnostizi-stalogo-rozvitku-problemi-perspektivi-perevagi>

57. Про державну статистику в Україні: Закон України від 19.04.2014 р. 2614-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>

58. NON-IFRS информация в МСФО-отчетности: мнение профессионального сообщества // Все про МСФО. – 2015. – №9 (21). – С.28-31.